

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 2 czerwca 2014 r.

PS-KNPS.431.6.15.2014.MW

**Pani
Danuta Kwapis
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Ruja 23
59-243 Ruja**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8, art.126 i art.127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz. 182, ze zm.) Zespół Kontrolny Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w składzie: Marta Waniszewska – przewodnicząca zespołu i Grażyna Zielińska – członek zespołu, przeprowadził w dniu 19 marca 2014 r. kontrolę doraźną w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rui.

Kontrolę przeprowadzono w trybie doraźnym, w związku ze zgłoszeniem Biura Rzecznika Praw Dziecka. Zakres tematyczny kontroli obejmował poprawność i kompleksowość działań na rzecz rodziny małoletniego K.R., podjętych przez Ośrodek w szczególności na podstawie ustawy o pomocy społecznej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrolą objęto okres od 01.01.2012 r. do dnia kontroli

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy materiałów merytorycznych oraz informacji i wyjaśnień złożonych przez Panią Danutę Kwapis – Kierownika GOPS w Rui, Panią Zofię Lenart – specjalistę pracy socjalnej, Panią Adrianę Kopij – Jakubów – starszego specjalistę pracy socjalnej oraz Panią Aleksandrę Garberę – asystenta rodziny.

W okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika pełniła Pani Danuta Kwapis, która jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień. Doręczony protokół z przedmiotowej kontroli zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną dokumentację oraz złożone wyjaśnienia. Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Wojewoda Dolnośląski działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Rui na rzecz rodziny małoletniego K.R. ocenił pozytywnie z nieprawidłowościami.

Na podstawie skontrolowanej dokumentacji oraz złożonych wyjaśnień stwierdzono, iż Ośrodek Pomocy Społecznej w Rui spełnia standard zatrudnienia pracowników socjalnych. Ponadto, dołożył starań w celu zatrudnienia asystenta rodziny, co nie jest obligatoryjnym zadaniem gminy. Każdorazowo pracownicy socjalni reagowali na sygnalizowaną przez rodzinę potrzebę udzielenia pomocy. Wywiady środowiskowe przeprowadzane były niezwłocznie, terminowo. Rodzinie nigdy nie odmówiono pomocy. Pracownicy, kiedy dostrzegali trudności w wypełnianiu przez rodzinę funkcji opiekuńczo – wychowawczych, prawidłowo oceniali zasadność wsparcia rodziny pomocą asystenta rodziny i dwukrotnie je przydzielali. Rodzina objęta była pomocą w formie posiłków dla dzieci oraz zasiłkami celowymi. Decyzje wydawane były w terminie.

Na ocenę wpływ miały również stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia, powodujące, iż pomoc udzielona rodzinie nie zawsze była adekwatna do ustalanych okoliczności. Na powyższe wskazuje:

- nieprzyznawanie wsparcia w formie zasiłku okresowego, mimo spełniania przez rodzinę przesłanek do przyznania tej formy pomocy w następujących terminach I` 2012, V`2012, VI`2012, XII`2012, I`2013, X`2013 i I`2014, oraz brak informacji w wywiadach środowiskowych odnośnie przyczyn powyższego. Jednocześnie wskazać należy, że rodzina nie ubiegała się o powyższe świadczenie.
- brak planu pracy z rodziną – w części wywiadów albo zupełnie nie uzupełniano planu pomocy w formie pracy socjalnej, albo działania w ramach pracy socjalnej pomijały niektóre problemy, z którymi borykała się rodzina, nie zawierano kontraktu socjalnego, a w planie pracy z rodziną asystenta rodzin nie określono celów (efektów) działań ani terminów realizacji zadań;
- niewystarczające angażowanie rodziny do aktywności w kierunku pokonywania trudności – brak podpisu p.W.G. pod planem pracy z rodziną asystenta rodziny, pomijanie osoby p. J.R., od którego nie odbierano oświadczeń w sprawie uzyskanego dochodu, sytuacji zawodowej ani rodzinnej.

Chęć niezwłocznego udzielenia wsparcia rodzinie skutkowałą ograniczeniem czasu poświęcanego przez pracowników socjalnych na pełne rozpoznanie sytuacji rodziny, przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, analizę sytuacji i opracowanie planu pomocy. W 2012 r. prowadzono pięć postępowań administracyjnych, z czego jedno postępowanie zakończono na drugi dzień po przyjęciu wniosku o pomoc, dwa następne zakończono w ciągu dwóch dni, a dwa kolejne po ośmiu i dziesięciu dniach. W 2013 r. natomiast, dwa prowadzone postępowania zakończono w tym samym dniu, w którym przyjęto wnioski o pomoc; O zadłużeniach w opłatach za energię skutkujących groźbą odcięcia dopływu energii do mieszkania zajmowanego przez rodzinę, Ośrodek dowiedział się od Dyrekcji szkoły, a nie od pracownika socjalnego (który kilka dni wcześniej przeprowadzał wywiad środowiskowy, jednak nie został o zadłużeniach poinformowany przez rodzinę), czy od asystenta rodziny (który został przyznany rodzinie m.in. z powodu braku umiejętności gospodarowania budżetem domowym).

Działania na rzecz rodziny (w tym wywiady środowiskowe) prowadzono kontaktując się tylko z matką dzieci. Matka dzieci – jako reprezentant rodziny – zgłaszała w Ośrodku potrzebę skorzystania z pomocy, jednakże oczekiwała głównie wsparcia materialnego. Pominięcie osoby ojca w kontaktach z rodziną, mogło utrudnić rzetelne rozpoznanie potrzeb wszystkich członków rodziny. Nie dawało także możliwości weryfikacji informacji udzielanych przez klientkę na temat dochodu z prac dorywczych partnera, przekazywanych przez niego środków na utrzymanie dzieci, czy na temat konfliktu z partnerem. Należy nadmienić, że do momentu śmierci K.R. ojciec dzieci nie próbował kontaktować się z pracownikiem socjalnym, nie wykazywał większego zaangażowania w sposób funkcjonowania swoich najbliższych (poza, co jest również ważne, zapewnieniem środków materialnych na utrzymanie rodziny). Nie podejmował leczenia odwykowego, mimo złożonej deklaracji przed gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, nie sygnalizował także potrzeby oddziaływań na swoją partnerkę, kiedy zaczęła sięgać po alkohol, czy też nie przejął od partnerki obowiązku regulowania opłat mieszkaniowych, kiedy stwierdzał, że są zadłużenia.

Zgodnie z art. 107 ustawy o pomocy społecznej, wywiad środowiskowy przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób ubiegających się o wsparcie. Przepis ten normuje również dokumenty, za pomocą których należy ją ustalić. Tylko dobrze rozpoznana sytuacja rodziny i właściwie postawiona diagnoza pozwala stworzyć plan pomocy adekwatny do potrzeb i okoliczności uzasadniających wsparcie (art. 3 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej).

Rozpoznanie problemów z jakimi borykała się rodzina oraz ocena jej funkcjonowania zawarta w poszczególnych wywiadach była niespójna. W różnych wywiadach zawarte były sprzeczne oceny: że rodzina funkcjonuje prawidłowo, że klientka skupia się głównie na niepełnosprawnym synu (pomijając dwóch pozostałych), że przyzwyczajona jest do tego, że inni załatwiają za nią sprawy, albo że rodzina funkcjonuje prawidłowo choć to funkcjonowanie jest zaburzone przez kłótnie między konkubentami oraz spożywanie alkoholu przez p. R. Wiedza pracowników na temat funkcjonowania rodziny nie zawsze miała odzwierciedlenie w zapisach zawartych w wywiadach środowiskowych, np. na temat kuratora syna J.R. przydzielonego z powodu absencji szkolnej nie było wzmianki w żadnym wywiadzie. Rozbieżne oceny funkcjonowania rodziny mogły być spowodowane m.in.: prowadzeniem pracy z rodziną przez dwóch pracowników socjalnych na zmianę, brakiem otwartości ze strony rodziny i wybiórczym informowaniem o istotnych problemach.

Zgodnie z art. 113 kpa wszelkie błędy pisarskie w decyzjach należy prostować postanowieniem. Mimo to, stwierdzono, iż w decyzji PS.8125.46.2012 z dnia 09.11.2012 r., w której mylnie wskazano okres na jaki pomoc została przyznana, tj. od 12 listopada 2012 r. do 30 czerwca 2012 r. przekreślono słowo czerwiec i odręcznie wpisano grudzień.

Dnia 7 marca 2014 r., w związku z tragiczną śmiercią K.R, Ośrodek Pomocy Społecznej z urzędu zmienił wydaną cztery dni wcześniej decyzję: GOPS.4103.25.2014, zwiększając wysokość pomocy do 700 zł. Mimo tego, iż zmieniającej decyzji nie doręczono stronie, a także zrealizowano przed uprawomocnieniem, okoliczności sprawy uzasadniały realizację decyzji w trybie art. 108 kpa.

Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przesyła do realizacji następujące zalecenia:

1. Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy którego ustala się faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc. Organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. W związku z tym rzetelnie ustalać sytuację osób i rodzin, oświadczenia o sytuacji materialnej – bytowej odbierać od wszystkich pełnoletnich członków rodziny.

Podstawa prawna: art. 107 ust.1 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) oraz art. 77 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013r. poz. 267).

Termin wykonania: na bieżąco

2. Błędy pisarskie oraz inne oczywiste omyłki w wydawanych przez organ administracji publicznej decyzjach prostować niezwłocznie w drodze postanowienia.

Podstawa prawna: art. 113 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267)

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Decyzje administracyjne dot. świadczeń z pomocy społecznej realizować po upływie terminu do wniesienia odwołania. Natomiast w sprawach, kiedy udzielenie pomocy jest niezbędne, zwłaszcza ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego bądź ważny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes stron, decyzjom nadawać rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawa prawna: art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267).

Termin wykonania: na bieżąco

4. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny zmierzającego do wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, zawierać kontrakty socjalne.

Podstawa prawna: art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

Termin realizacji: na bieżąco

5. Rodzaj, formę i rozmiar świadczenia przyznawać adekwatnie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a osobom zgłaszającym się po wsparcie udzielać pełnej informacji o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach pomocy.

Podstawa prawna: art. 3 ust. 3, art. 119 ust 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity z 2013r., Dz. U., poz. 182 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Grzybowska
Z-CA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Robert Chruściel
Wójt Gminy Ruja
59-243 Ruja
2. a/a

mau